

המשק	תחלובות שלמות	ק"ג חלב	שומן		בליקורת חלב תשמ"ב	
			%	ק"ג	ק"ג חלב	% יציאה
173. גבים	204	7,770	3.33	259	7,944	24.1
174. כנרת, קבוץ	364	7,644	3.23	247	8,189	37.7
175. דגניה ב'	360	7,592	3.35	254	7,793	38.6
176. בית זרע	283	7,588	3.20	243	8,210	41.2
177. דגניה א'	191	7,578	3.33	252	7,927	31.0
178. אביגדור	643	7,575	3.24	245	7,311	28.0
179. באר טוביה	1645	7,490	3.08	231	6,563	35.0
180. שער הגולן	235	7,458	3.22	240	7,504	21.8
181. כפר ויתקין	1064	7,454	3.32	247	6,829	28.0
182. בית שערים	437	7,396	3.44	254	6,800	32.0
183. כפר יחזקאל	979	7,353	3.38	249	6,986	23.0
184. בית יצחק	485	7,236	3.45	250	6,453	22.0
185. נהלל	462	7,233	3.12	226	6,866	29.0
186. כפר הרא"ה	147	7,118	3.29	234	6,300	23.0
187. כנרת, מושבה	39	7,010	2.76	193	7,515	18.0
188. כפר ידידיה	262	6,923	3.50	242	6,209	25.0
189. כפר חגלה	41	6,641	3.53	234	6,358	27.0
190. אורות	94	6,564	2.95	194	7,369	24.0
191. בלפוריה	100	6,330	3.28	208	6,136	23.0

חמ"ט? חמ"מ? חמ? – ח!

עופר קרול, האגף לבעלי חיים, שה"מ

תמהני או שפשוט איני מבין: כיצד הופכים מצב כלכלי מלאכותי לקנה מידה מקצועי המנחה את בנית התשתית של ענף? אני מוכן לקבל שיקולים כלכליים, במידה והם בדוקים לגבי כדאיות ייצור ברמה זו או אחרת ומדיניות החלפת פרות – שיכולה להיות אחת כאשר מחירי הבשר עולים, ואחרת כאשר הם יורדים. יתכן אפילו שיש לציין בתעודת הזהות (ספר העדר) של כל פרה את החמ"ט, חמ"מ או כל מדד אחר, הנכון למצב הכלכלי הנתון בתקופה האמורה.

אבל כאשר עוסקים בטיפול לשנים רבות, בבניית תשתית, איני יכול לקבל, שלנו כאן בישראל ניתנה כל החוכמה, ואילו העולם כולו שוגה ורק אנו צודקים! בעולם המקצועי מחפשים את השומן ויתר רכיבי החלב הנדרשים ואף התחילו היום לחשוב ברצינות על חזרה לג'רסי. לא שאני מציע זאת, אבל ניתן לפחות להבין את המגמה.

טיפול חייב להיבנות על ערכים מקצועיים אובייקטיביים ולא על שיקולים כלכליים מזדמנים. החלטה של מחר בבוקר תעשה לפי

גדל במשקו? או ל-20,000–25,000 שקל לפרה, וזאת בתנאים של יחס 1:1 מחיר המזון המרוכז והחלב.

לא ארחיב בניתוחים כלכליים, ועל נצילות מזון דובר כבר הרבה. אם כלכלי ליצר מה שאנחנו מיצרים, בבקשה! אך נזכור, זה אולי נכון להיום, אבל לא בטוח שגם למחר. וזאת הטיפוח והמטפח חייבים לזכור, כי טיפוח – כפי שאמרו אחרים לפני – זו פעולה לטווח ארוך, ואת הנעשה היום נראה בדלי בעוד 10–12 שנה. האם משהו מוכן להמר על מה יהיו התנאים הכלכליים בארץ ובעולם בעוד 12 שנה?

אני מוכן להסתכן ב"דון קישוטיות" ובשמרנות, ולהציע לבעלי העדרים ולאנשי הטיפוח, לא לזנוח את ייצור השומן, ובאמצעותו גם נשמור על כמות החלבון. ואם אין המדינה מוכנה כל כך לשלם עבור מוצר זה, יש להאבק שתשלם. אפילו אם המאבק ייכשל, אין לנטוש קנה מידה מקצועי, נכון ואובייקטיבי לשנים רבות, ולהעדיף קנה מידה כלכלי זמני, שמתאים אולי לאווירת הבורסה, אולם לעניות דעתי השמרנית יגרום להרס של הענף. 

המצב הנתון מחר בבוקר, והתחזית הבדוקה עד כמה שאפשר למחרתיים, אבל בסיס הטיפוח חייב להיות המוצר האמיתי: השומן, החלבון או כלל החומר היבש.

האם נתנו את הדעת לכך, שעולי המערב, אשר הם הם צרכני החלב העיקריים, לא אוהבים את החלב הישראלי, כיוון שטעמו אינו ערב לחיכם? האם אכלתם לאחרונה אשל, גיל וקוטג'? אני, אשר גדלתי על אלה, כמעט ולא מסוגל לטעום אותם היום.

הבה ניתן את הדעת ונראה, מה יש בחלב לפחות במדינה אותה אני מכיר היטב – בריטניה – בה צריכת החלב לנפש היא מהגבוהות בעולם. ואין זה בגלל שבלי חלב אין קיום ואין תזונה נכונה. להיפך, בעיקר זה בגלל החינוך, הפירסום, טעמו וטיבו של המוצר. מדוע מייצרים בכל העולם חלב המכיל כ-4% שומן ו-3.5% חלבון, בתוך סך של כ-12.5–13% חומר יבש, ואילו מאיתנו צופים שנשתה חלב בעל 3.2% שומן, כ-2.8–2.9% חלבון, ופחות מ-11% חומר יבש?

כמה מחקלאינו מגיעים לתרומה של 5,000–6,000 שקל לדגום כפי שמגיע האיכר האנגלי, דרך החלב, שמיוצר מן המספוא אשר

חלב טבעי, חמ"ש, חמ"ט, חמ"מ – היכן נקודת התורפה, והיכן הפתרון?

הערה לוויכוח בנושא בחוברות 179 ו-181 בנימין לב, המחלקה לבקר, שה"מ

העיקרית. קיימות שתי בעיות: הדגימה, וביצוע הבדיקה.

הדגימה: החלב אינו בהרכב אחיד בתחילת החליבה ובסופה, ולא מפרה לפרה. לשומן יש נטיה לצוף. לכן קשה בצורה ידנית המקובלת היום, להגיע למידגם המיצג במהימנות את תכולת השומן בחלב של פרה, ועוד יותר של כל העדר. על דבר זה ניתן להתגבר, אם המידגם ילקח בעזרת מיכשור מהימן, הקיים למשל במדי החלב הטובים.

חיים שטורמן מסכם יפה את הנושא ב"משק הבקר והחלב" 181. ברצוני רק להוסיף, שאם הרפתן יודע את עקרונות החישוב של השיטות השונות, את חולשותיהן ובעיותיהן, ונוהג לפי ההגיון, אזי ישנה תועלת רבה במכנה משותף כל שהוא להשוואה בין תנובות שונות בתכולות שומן שונות. התנאי הוא שהנתונים הבסיסיים, לפיהם נעשה החישוב, אמין.

נקודת התורפה בביקורת החלב היא צורת ביצועה, במיוחד בדיקות השומן, וזוהי הבעיה